

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 13 grudnia 2017 r.

Poz. 8749

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE WOJEWODY MAŁOPOLSKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy dr. Gustawa Studnickiego w miejscowości Wadowice w Gminie Wadowice

Na podstawie art. 6 ust. 2 i ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) po uzyskaniu opinii Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność dotychczasowej nazwy Bruno Olbrychta z przepisami ww. ustawy zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy o dotychczasowej nazwie Bruno Olbrychta położonej w miejscowości Wadowice w Gminie Wadowice nadaje się nazwę: **dr. Gustawa Studnickiego**.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego.

Wojewoda Małopolski

Piotr Ćwik

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

W myśl normy określonej przepisem art. 1 ustawy, nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować (ust. 1). Zgodnie z ustawą, za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989 (ust. 2).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. W myśl natomiast art. 6 ust. 2 w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Z uwagi na powyższe unormowania Rada Miejska w Wadowicach miała ustawowo określony termin do dokonania zmian nazwy ulicy w oparciu o przepisy ww. ustawy. Wobec niepodjęcia wymaganych prawem czynności w terminie do 2 września 2017 r. i nie dokonania zmiany nazwy ulicy Bruno Olbrychta położonej w miejscowości Wadowice w Gminie Wadowice, obowiązek nadania nazwy ulicy zgodnej z przepisami ustawy należy do Wojewody Małopolskiego.

W myśl przepisów ustawy wydanie zarządzenia zastępczego przez wojewodę wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej: IPN) potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (art. 6 ust 3 ustawy). Oczekiwanie na opinię IPN wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego (art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy).

Wojewoda Małopolski pismem 18 października 2017 r. (znak: WN-II.4100.492.2017) wystąpił do Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie z wnioskiem o wydanie opinii czy obowiązująca w dniu wejścia w życie ww. ustawy nazwa ulicy Bruno Olbrychta jest zgodna czy też jest niezgodna z przepisami rzeczonyj ustawy. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 17 listopada 2017 r. (pismo z dnia 3 listopada 2017 r. znak: BUW-940-233(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Bruno Olbrychta w miejscowości Wadowice w Gminie Wadowice wypełnia normę art. 1 ustawy.

Z treści opinii wynika, że (cyt.): „Bruno Olbrycht (1895-1951), mimo wcześniejszej służby w AK, w 1945 r. podjął aktywną współpracę z władzami komunistycznymi: m.in. we wrześniu 1945 został przez komunistów mianowany dowódcą Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Do grudnia 1946 r. kierował walką z podziemiem niepodległościowym na podległym mu terenie, przyczyniając się do umocnienia struktur władzy podległych komunistom.”

Dokonując oceny zgodności z art. 1 ustawy nazwy ulicy Bruno Olbrychta położonej w miejscowości Wadowice w Gminie Wadowice, w kontekście wydanej przez IPN opinii potwierdzającej niezgodność tej nazwy z przepisami ustawy, organ nadzoru podnosi co następuje.

Zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami ustawy, organ nadzoru występuje do IPN o wydania opinii potwierdzającej niezgodność nazwy z art. 1 ustawy. Wydanie przez IPN opinii potwierdzającej tę niezgodność jest obligatoryjnym elementem procedury zmierzającej do wydania zarządzenia zastępczego nadającego nazwę zgodną z przepisami ustawy. W ocenie organu nadzoru przedmiotowa opinia nie może być traktowana tylko i wyłącznie jako zajęcie stanowiska w sprawie, jest to bowiem akt potwierdzający niezgodność istniejącej nazwy z art. 1 ustawy. Opinia ta została wydana przez IPN, który zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1575) został utworzony w celu realizacji zadań określonych w jej art. 1. W tym stanie rzeczy opinia ta winna być traktowana jako opinia wydana przez instytucję, która w swoim ustalonym ustawowo zakresie zadań i kompetencji ma m.in. obowiązek dokumentowania zbrodni nazistowskich, zbrodni komunistycznych, represji z motywów politycznych oraz działalności organów bezpieczeństwa państwa, ale także prowadzenia działań w zakresie edukacji publicznej i formułowania wniosków dotyczących edukacji historycznej oraz prowadzenia działań związanych z upamiętnianiem historycznych wydarzeń, miejsc oraz postaci w dziejach walk i męczeństwa Narodu Polskiego, zarówno w kraju, jak i za granicą, a także miejsc walk i męczeństwa innych narodów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie od dnia 8 listopada 1917 r. do dnia 31 lipca 1990 r.

Potwierdzenie niezgodności nazwy z ustawą o zakazie propagowania komunizmu (...) pochodzi zatem od instytucji, która została powołana do szerokiej działalności w zakresie obejmującym wiedzę historyczną, dotyczącą okresu od 8 listopada 1917 r. do 31 lipca 1990 r. i która w ramach tej działalności prowadzi badania naukowe nad porozbiorową i najnowszą historią Polski oraz gromadzi i opracowuje dokumenty pochodzące z tego okresu. Opinia ta ma zatem charakter oświadczenia wiedzy i w tym znaczeniu jest ona dla organu nadzoru istotna.

Godzi się nadto zauważyć, iż podstawowym założeniem ustawodawcy było usunięcie z przestrzeni publicznej nazw upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny, za niedopuszczalne uznano także nazwy, które propagują komunizm w ten sposób, iż nazwy te odnoszą się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 – 1989. Jak wynika z projektu rzeczonyj ustawy (cyt.): „Mimo upływu ponad 25 lat od zmian ustrojowych w Polsce ulice, place i inne obiekty wciąż mają komunistycznych patronów. (...) ustawodawca nie może pozwolić na propagowanie symboliki komunistycznej, gdyż byłoby to demoralizujące dla społeczeństwa. Na równi z komunizmem należy potraktować wszystkie inne ustroje totalitarne. Odmienne stanowisko byłoby wyrazem preferencji dla innych niż komunizm ustrojów totalitarnych, a podkreślenia wymaga, że w polskim systemie prawa wszystkie ustroje totalitarne są traktowane tak samo”.

Wydając niniejsze zarządzenie zastępcze organ nadzoru uznał, iż opinia sporządzona została przez podmiot legitymujący się odpowiednimi uprawnieniami (ustawowo zakreślonymi kompetencjami) oraz wiedzą fachową i pod względem formalnym nie budzi zastrzeżeń, nadto została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i wymogami wynikającymi z ww. ustawy. Opinia jest przekonująca i stanowi wiarygodny dowód w sprawie. Również samodzielne ustalenia dokonane przez organ nadzoru potwierdzają, iż dotychczasowa nazwa ulicy Bruno Olbrychta odnosi się do postaci symbolizującej komunizm.

Zgodnie z wykładnią językową pojęcie „symbolizować” oznacza przedstawiać coś pod postacią symbolu, być symbolem czegoś (zob. Słownik Języka Polskiego, oprac. E. Sobol, Warszawa 2005, s. 979). Symbol zaś to znak umowny, występujący zwykle w formie wizualnej, pełniący funkcję zastępczą wobec pewnego przedmiotu (pojęcia, stanu, rzeczy, itp.) i przywołujący ów przedmiot na myśl (budzący związane z nim reakcje; tak: Słownik języka polskiego PWN, red. M. Szymczak, t. 3, Warszawa 2002, s. 354).

W uwzględnieniu powyższego stwierdzić należy, iż fakt honorowania wskazanej postaci w nazwie ulicy sprawia, iż posiada ona charakter nazwy upamiętniającej osobę ściśle związaną z ustrojem komunistycznym, a zatem symbolizującą komunizm.

W świetle powyższego stwierdzić zatem należy, iż Wojewoda podziela w całości ustalenia dokonane przez IPN dotyczące niezgodności nazwy ulicy Bruno Olbrychta z przepisami ustawy. Ustalenia powyższe są kluczowe, z punktu widzenia wydania niniejszego zarządzenia i nie mogły zostać poczynione w oderwaniu od dokonanych faktów historycznych. Z dokonanych ustaleń wynika iż powojenna działalność Bruno Olbrychta kładzie się cieniem na jego przedwojennych i okupacyjnych dokonaniach. Bezsprzeczny fakt jest, że jako dowódca Warszawskiego Okręgu Wojskowego kierował w 1946 r. akcjami mającymi na celu rozbijanie oddziałów podziemia poakowskiego na terenie województw: warszawskiego, białostockiego i lubelskiego. Również z powszechnie dostępnych źródeł wynika, iż Bruno Olbrycht organizował walkę z żołnierzami podziemia niepodległościowego; kierował m.in. największą akcją pacyfikacyjną od 5 do 27 lutego 1946 na obszarze województw warszawskiego, białostockiego i lubelskiego (za Wikipedią, tak też: Jarosław Pałka w: *Ludowe Wojsko Polskie w walce ze zbrojnym polskim podziemiem niepodległościowym (lata 1946 i 1947)*. „Pamięć i Sprawiedliwość” 1 (21), s. 143-144, 2013. ISSN 1427-7476 oraz Ryszard Dzieszkiński *Synowie sanockiego weterynarza „Podkarpacie”*, s.8, nr 20 z 19 maja 1988 r.).

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy z ulicy Bruno Olbrychta na ulicę dr. Gustawa Studnickiego.

Dr Gustaw Studnicki (1935 - 1999) pedagog, popularyzator regionu wadowickiego, honorowy obywatel Miasta Wadowice. Pochodził z Barwałdu Górnego. Był absolwentem wadowickiego Liceum Ogólnokształcącego im. M. Wadowity. Ukończył studia z zakresu matematyki w Krakowie, uzyskując doktorat w Wyższej Szkole Pedagogicznej. Pracował jako nauczyciel matematyki w wadowickim Liceum. W swojej długoletniej pracy zajmował się publikowaniem materiałów dotyczących dydaktyki i historii matematyki w "Matematyce" i "Wiadomościach matematycznych". Szczególnie pasjonował się przeszłością regionu i to właśnie jej poświęcił wiele opracowań publikowanych m.in. na łamach "Nadskawia" i "Podbeskidzia". Jest autorem monografii wadowickiego gimnazjum i liceum pt. „Pierwsza wśród równych”. Opublikował i wydał kilka prac poświęconych historii Barwałdu i Wadowic.

Był również aktywnym działaczem Towarzystwa Miłośników Ziemi Wadowickiej i popularyzatorem wiedzy o ziemi wadowickiej.

Mając na uwadze okoliczność, iż Rada Miejska w Wadowicach nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Bruno Olbrychta w ustawowo określonym terminie wydanie niniejszego zarządzenia jest konieczne i uzasadnione.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

POUCZENIE

Na niniejsze zarządzenie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie w terminie 30 dni od dnia doręczenia tego zarządzenia, którą to skargę należy wnieść za pośrednictwem Wojewody Małopolskiego.

Prawo wniesienia skargi przysługuje Radzie Miejskiej w Wadowicach na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Wadowicach.

Zarządzenie zastępcze otrzymują:

- 1) Rada Miejska w Wadowicach
- 2) Burmistrz Wadowic
- 3) Prezes Rady Ministrów
- 4) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
- 5) Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- 6) Główny Urząd Statystyczny
- 7) aa